

stænd. Disse Folks Børn kjende vel de Fleste af os; vi vide ogsaa, med hvor lidt Omhu de ere opdragne; vi vide, hvor aldeles de overlades til sig selv, naar de komme saavidt, at de kunne erhverve sig det Nødvendige til deres Paaklædning. For denne Deel af Besolningen troer jeg, at det er meget farligt, at der er en altsfor stor Frihed. For dem troer jeg, at det kan være overmaade nyttigt, at Staten ved Communerne holder en lille Smule tilraade med dem og passer paa, paa hvad Maade de anvende deres Kræfter, indtil de have naaet den Alder, i hvilken de efter mit Skjøn maatte kunne være modne til at bedømme, hvad der tjente til deres eget Lærv, og fra den Tid af skal jeg vist ikke gjøre det allerringeste Forsøg paa at indskrænke deres Frihed; men, indtil de komme saavidt, kan jeg ikke blive af anden Mening end den, jeg har udtalt, at det er hensigtsmæssigt og maaskee et Slags Pligt for Staten at tage sig en lille Smule af dem. Den samme ærede Rigsdagsmand har sagt, at den væsentligste Grund til Fattiggatten i Byerne var, at en heel Deel Personer flyttede ind fra Landet og siden bleve trængende. Jeg skal ingenlunde modsigge, at det maaskee tildeels kan forholde sig saaledes; imidlertid troer jeg dog, at de Fleste, der flytte fra Landet til Byerne, ere paa den Tid, de komme ind til Byerne, fuldkomment arbeidsføre og Folk, som, naar de vare blevne paa Landet, vilde være meget godt istand til at ernære baade sig og Familien, men som, naar de komme til Byen, blive saa medtagne, at de undertiden komme til at trænge tidligere til Hjælp, end ellers vilde være Tilfældet. Jeg troer forøvrigt heller ikke, at det er saa ualmindeligt, at Folk flytte fra Byerne ud paa Landet; idetmindste kjender jeg Mange, der ikke have kunnet begaae sig som Haandværkere i Kjøbstæderne, og som derfor ere flyttede paa Landet for at søge deres Erhverv, især i de fjernere Egne, hvor det maaskee ikke saa overmaade nøiagtigt overholdes, at der maa Bevilling til at drive Haandværk. Den samme ærede Rigsdagsmand har meent, at det paa Landet var vanffeliger at erhverve sig Bopæl for saadanne Familier, end det er i Byerne. Jeg vil ingenlunde negte, at hvor der er store sluttede Fæstegodser, kan

det være vanffeligt nok for dem; men jeg har mit Liv meest bevæget mig paa de frie Selveiensoms-Steder, og jeg seer derfor Livet fra Selveierens Standpunct, og i de Egne, hvor Selveienendom er udbredt, er det noksom bekendt, at det kun er altsfor let at skaffe sig Bolig for enhver Mand, som er istand til at ernære sig, saa han behøver ikke af den Grund at søge til Byerne. Jeg troer ingenlunde, at det er den, som ikke kan begaae sig paa Landet, der flytter til Byen; det er kun den, der mener, at han kan fortsene mere i Byen end paa Landet, der flytter til Byen, og ingenlunde det Modsatte.

Varfod: Den ærede Forslagsstiller, som nu satte sig, erklærede, at han ved sit Forslag ikke havde tænkt paa sin egen Fordeel, men paa Communerne's Fordeel. Det var en Erklæring, som jeg ikke troer han havde behøvet at gjøre; vi ere vist allesammen overbeviste om, at dette er Tilfældet. Men jeg vil tillade mig at gjøre opmærksom paa — hvis jeg ikke hukker feil, er det en 18 à 19 Aar siden —, at, da den afoøde Grev Reventlow til Christiansøede kom med et Forslag i Stænderne om, at den Pligt, der paahvilede Almueclassen til at tage fast Tjeneste, skulde ophæves eller betydeligt indskrænkes, da hørte man paa engang Raab fra alle Sider, baade af Herremænd og Præster, af Forvaltere og Skolelærere, af Bønder og Ikkébønder, at det vilde komme til at gaae ud over Communerne, og at det var et feilagtigt og skadeligt Forslag. Imidlertid blev dog den Trængsel, som hidtil havde hersket, betydeligt indskrænket, og vitterligt har dette ikke vist sig at virke skadeligt for Communerne eller at være bebyrdende for dem. Jeg troer derfor ogsaa, den ærede Forslagsstiller kan berolige sig med Hensyn til Communerne; thi jeg troer ikke, at den fuldstændige Frihed vil vise sig at være mere skadelig for Communerne end den deelwise Frihed, som tidligere blev Egenderne tildeel. Den ærede Forslagsstiller talte dernæst om — og det var, saavidt jeg forstod ham, mod, hvad der var yttret af den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (J. A. Hansen), — at man vel maatte gjøre Forskjel paa de forskjellige Arter af Individier, efter de Raar, nemlig, under hvilke de vare opvokse, og at